

קול פרהיכל

שימו לב
למספר החדש!

קול פרהיכל:
0733718680

לימוד עניני הפקדש והמצוות הנוהגות בזמן שיהיה קיים במהרה בימינו

דבר המערכת

על המלחמות.
לא קול מלחמה במחנה, כי אם מלחמה של ממש במחנה העברים.
לא, לא 'דעת תורה' באנו לתת. את זה השארנו לגדולים מאתנו.
גם לא פרשנות מדינית. זאת השארנו לקטנים מאתנו.
אבל כאן, יותר מתימיד, עולה ובוקעת הזעקה:
היכן הוא המקדש?

במצב של מלחמה, אנו חשים ביותר את חסרונו של מקדש ה'.
שכן אמר המלך החכם מכל אדם בתפלתו הנוראה בעת חנוכת בית
המקדש הראשון (מלכים א ח): בהִגָּן עֲמָךְ יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ
וְהִתְפַּלְלוּ אֵלָי וְשָׁבוּ אֵלָי וְהוֹדוּ אֶת שְׁמֹךְ וְהִתְפַּלְלוּ וְהִתְחַנְּנוּ בְּבֵית
הַזֶּה: וְאִתָּה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם וְסִלַּחְתָּ לְחַטָּאת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְהִשְׁבַּתְתָּם אֵל
הָאֲדָמָה יִשְׂרָאֵל נְתַתְּ לְאֲבוֹתֶיךָ.

ואמר עוד: כִּי יֵצֵא עַמְּךָ לְמִלְחָמָה עַל אֹיְבֵי דָרְךָ אֲשֶׁר תִּשְׁלַחְתָּ
וְהִתְפַּלְלוּ אֵלָי יְיָ דָרְךָ הַעִיר אֲשֶׁר בְּחַרְתָּ בָּהּ וְהִבִּיתָ בָּהּ אֲשֶׁר בָּנִיתָ לְשִׁמְךָ:
וְשָׁמַעְתָּ הַשָּׁמַיִם אֶת תְּפִלָּתָם וְאֶת תְּחִנָּתָם וְעָשִׂיתָ מִשְׁפָּטָם:
גַּם עַל הַשְּׁבוּיִים אַמְרוּ: כִּי יִחְטְאוּ לָךְ כִּי אֵין אָדָם אֲשֶׁר לֹא יִחְטָא
וְאִנְפָתְךָ בָּם וְנִתַּתָּם לִפְנֵי אֹיְבֵי וְשָׁבוּם שְׂבִיָּהֶם אֶל אֶרֶץ הָאֲבוֹתֶיךָ רְחוֹקָה
אוּ קְרוֹבָה: וְהִשְׁבִּינוּ אֶל לִבְּךָ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נָשָׁבוּ שָׁם וְשָׁבוּ וְהִתְחַנְּנוּ
אֵלָיךְ בְּאֶרֶץ שְׂבִיָּהֶם לְאִמֹר חֲטֵאוּנוּ וְהָעֲוִינוּ רָשָׁעֵנוּ: וְשָׁבוּ אֵלָיךְ כָּל
לִבְבָם וְיִכָּל נַפְשָׁם בְּאֶרֶץ אֲבוֹתֵיהֶם אֲשֶׁר שָׁבוּ אֹתָם וְהִתְפַּלְלוּ אֵלָיךְ
דָּרְךָ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְנִתַּתָּה לְאֲבוֹתֵיךָ הַעִיר אֲשֶׁר בְּחַרְתָּ וְהִבִּיתָ אֲשֶׁר בָּנִיתָ
לְשִׁמְךָ: וְשָׁמַעְתָּ הַשָּׁמַיִם מִכֹּון שְׂבִיָּתָם וְאֶת תְּפִלָּתָם וְאֶת תְּחִנָּתָם וְעָשִׂיתָ
מִשְׁפָּטָם: וְסִלַּחְתָּ לְעַמְּךָ אֲשֶׁר חָטְאוּ לָךְ וְלִכָּל פְּשָׁעֵיהֶם אֲשֶׁר פָּשְׁעוּ בְּךָ
וְנִתַּתָּם לְרַחֲמִים לִפְנֵי שְׂבִיָּהֶם וְרַחֲמוּם.

גם ידענו, כי המלחמה והישועה, התפילות והנצחון - ממקום אחד
הם באים.
וכך אמר דוד מלכנו בתהלים (כ): יִשְׁלַח עֲזָרְךָ מִקִּדְשׁ וַיִּצִיאוּ יְסֻדְךָ.
ואמר עוד (שם ק'): מִיָּה עֲזָרְךָ יִשְׁלַח יְיָ מִצִּיּוֹן דָּרָה בְּקִרְבֵי אֲבוֹתֶיךָ.
גם לימוד התורה החשוב מכל, בפרט בימים אלו, מקומו בעיקר -
בעיר המקדש, וכך אמר חז"ל (מכות י'): 'א"ר יהושע בן לוי מאי
דכתיב [תהילים קכב] 'עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים' - מי גרם
לרגלינו שיעמדו במלחמה? **שערי ירושלים** שהיו עוסקים בתורה!
וכי וכן בשערי ירושלים עוסקים בתורה? חלילה! התורה נוהגת
בכל מקום ובכל זמן, אבל מובן מדברי חכמינו שהקובע הוא המצב
בלב האומה - שערי ירושלים. אם שם עוסקים בתורה זהו הדבר
המכריע, וכמוכן גם שאר המקומות מצטרפים לה, בהשתייכותם
לתורת שערי ירושלים.

וכעת עולות השאלות:
האם ארולת הברית יוצא למלחמה?
השבוים שכבר נשתחררו - כיצד יביאו קרבן תודה?
ועוד הרבה עניינים שיש לדון בהם. חלקם דוברים ב'בית המדרש' של
הקו, ובגליון זה ימי הבאנו אלא מעט מן המעט.
ולא שכחנו את זמל החנוכה שאנו בעיצומם, קשה לדמות את המלחמות דאז למלחמות דנו, כמכה וכמה סיבות
ידועות.

אבל **מי עששה נסים לאבותינו, יעשה גם לנו**.
כך שלבסוף יתקיים גם בנו: ואחר כך באו בניך לדברי ביתך ופינו את
היכלך וטיהרו את מקדשך. **אמן ואמן**.
רגע, רגע, לא סיימנו.

חלילה לנו להסתפק במעוט, בשאיפות לזה שבסופו של יום רק
אנחנו לבד עובדים ב'בית יתברך', בכאותם ימים. למצב של מקדש
נטול שכניה, בלי ארון הברית, ובלי ובלי ובלו.
אמנם הכל חשוב מאוד. הלואי.
אבל זהו הכלל לא מספיק. סופו של אותו בית הוהיכ"ז: זה לא תכלס...
...

זכור נזכור כי ימים אלו הם גם ימי השלמת המשכן. משכן העדות
בו שרתה שכניה ונבואה באופן שלא היה כמותו. משכן שעליו נאמר
'ושכנתי בתוכם'.
עכשיו, אחרי קרבן אלפיים שנות חורבן הבית. אחרי שעם ישראל
כבר עבר כל כך הרבה.
אנו רוצים ומבקשים הרבה יותר מ'באו בניך', **אנחנו נבוא, ברגע
שנוכל... אבל אל די לנו בזה**.
אנו משתוקקים ל'יבואו' ב'בית' בהתגלות כבוד ה' לעיני כל
שהאדון יבוא בכבודו ובעצמו אל ביתו. בהתגלות כבוד ה' לעיני כל
חי.
ואימתי?
כאשר אנו מבקשים.

כמאמר הנביא האחרון: וּפְתֹאֵם יָבֹאוּ אֶל הַיְחִידוֹת הָאֲדָמוֹת אֲשֶׁר אִתָּם
מִבְּקֻשֵׁים וְיִלְאָזְלוּ בְּהִרְבֵּית אֲשֶׁר אִתָּם חֲפָצִים הֵנָּה בְּאֶמְרֵי יְיָ צִבְּ-אוֹת.
אוי, טאטעלע, קומט שוין א-הים.
א-הים, א-הים, א-הים.
...

זכור נזכור כי ימים אלו הם גם ימי השלמת המשכן. משכן העדות
בו שרתה שכניה ונבואה באופן שלא היה כמותו. משכן שעליו נאמר
'ושכנתי בתוכם'.
עכשיו, אחרי קרבן אלפיים שנות חורבן הבית. אחרי שעם ישראל
כבר עבר כל כך הרבה.
אנו רוצים ומבקשים הרבה יותר מ'באו בניך', **אנחנו נבוא, ברגע
שנוכל... אבל אל די לנו בזה**.
אנו משתוקקים ל'יבואו' ב'בית' בהתגלות כבוד ה' לעיני כל
שהאדון יבוא בכבודו ובעצמו אל ביתו. בהתגלות כבוד ה' לעיני כל
חי.
ואימתי?
כאשר אנו מבקשים.

זכור נזכור כי ימים אלו הם גם ימי השלמת המשכן. משכן העדות
בו שרתה שכניה ונבואה באופן שלא היה כמותו. משכן שעליו נאמר
'ושכנתי בתוכם'.
עכשיו, אחרי קרבן אלפיים שנות חורבן הבית. אחרי שעם ישראל
כבר עבר כל כך הרבה.
אנו רוצים ומבקשים הרבה יותר מ'באו בניך', **אנחנו נבוא, ברגע
שנוכל... אבל אל די לנו בזה**.
אנו משתוקקים ל'יבואו' ב'בית' בהתגלות כבוד ה' לעיני כל
שהאדון יבוא בכבודו ובעצמו אל ביתו. בהתגלות כבוד ה' לעיני כל
חי.
ואימתי?
כאשר אנו מבקשים.

זכור נזכור כי ימים אלו הם גם ימי השלמת המשכן. משכן העדות
בו שרתה שכניה ונבואה באופן שלא היה כמותו. משכן שעליו נאמר
'ושכנתי בתוכם'.
עכשיו, אחרי קרבן אלפיים שנות חורבן הבית. אחרי שעם ישראל
כבר עבר כל כך הרבה.
אנו רוצים ומבקשים הרבה יותר מ'באו בניך', **אנחנו נבוא, ברגע
שנוכל... אבל אל די לנו בזה**.
אנו משתוקקים ל'יבואו' ב'בית' בהתגלות כבוד ה' לעיני כל
שהאדון יבוא בכבודו ובעצמו אל ביתו. בהתגלות כבוד ה' לעיני כל
חי.
ואימתי?
כאשר אנו מבקשים.

חנוכת הבית

הגאון רבי ברוך שמעון סלומון זצ"ל ר"ר נחלת דוד ואב"ד פ"ת - נמסר מאת בנו הג"ר א"ש שליט"א

להודיע שחזרו לחיבתן הראשונה עכ"ל יע"ש.
המבואר מזה דכל עיקר תכלית קביעות הימים והמצוות של חנוכה
ופורים הוא להודיע "כי מי גוי גדול אשר לו א-להים קרובים אליו".
זהו ה"מה יפית ומה נעמת" של נר חנוכה ומוזוה, ששניהם מראים
את חיבתן של ישראל לפני הקב"ה.

ויש להוסיף עוד, שהמוזוה ונר חנוכה משלימים זה את זה. שהמוזוה
היא שמירה לשלום הבית ע"י המלך העומד מבחוץ ואילו נר חנוכה
זה להיפך, להודיע ולפרסם שמו יתברך מבית חוצה, לקדש שם
שמים ברבים. והיינו שכלל ישראל מקדשים את השם מבפנים ע"י
מוזוה שכשאדם עובר ליד המוזוה נזכר הוא ביחוד השי"ת כמבואר
ברמב"ם (פ"ו מהל' מוזה ה"ג) וזה כלפי פנים הבית, ונר חנוכה
כלפי חוץ לפרסם את הנס ברבים, ובשניהם כאחד באה השלמות
של "מה יפית ומה נעמת" מה יפית במוזוה ומה נעמת בנר חנוכה.

נחזור אל הראשונות.
"אמר הקב"ה עלי לשלם לכסלו" - לשלם במיטבא באותה המטבע
של הקמת המשכן, כמו הקמת המשכן שהוא קרבת א-להים, כך
שלם הקב"ה לשלם לכוונת בית חמונא, חנוכה שבאה מתוך
הניסים בהם נתגלה "כי מי גוי גדול אשר לו א-להים קרובים אליו".

חנוכת המזבח והמקדש
נאמר בסוף פרשת תצוה (טו, ל-לח) "וזה אשר תעשה על המזבח
כבשים בני שנה שנים ליום תמיד. את הכבש האחד תעשה בבוקר
ואת הכבש השני תעשה בין הערבים".
הנה ע"י קרבנות הללו נתחנך המזבח וילפינו מינ' דין חנוכת
המזבח לדורות שמחנכין אותו בהקרבת תמיד של שחר כדאייתא
במנחות דף נ' ע"א.

הנה הרמב"ם בסה"מ שרש השלישי כתב וז"ל שאין ראוי למנות
מצוה שאין נוהגות לדורות וכו' וכבר טעה ג"כ זולתנו בשרש הזה
וכי' כמו שמנה תומות המסך והחוכת המזבח וכו' כע"ל. במבואר
מדברי הרמב"ם דמצות חנוכת המזבח נחשבת מצוה שאינה נוהגת
לדורות.

וכבר תמה בזה הרמב"ן בהשגות שם וז"ל ובודאי חינוך המזבח
הוא מצוה לדורות כמ"ש בפרשת ואתה תצוה וזה אשר תעשה על
המזבח שהיא מצוה לחינוך ומוזה שנינו אין מחנכין את המזבח
אלא בתמיד של שחר. ונראין הדברים עוד, שאף המשכן בהקמתו
וביהמ"ק בהבנותו צריכים חנוכה לעולם ונדבת הנשיאים היתה
הוראת שעה שיעורים ההם שעלו בדעתם אבל החנוכה כמו חובה
היא וכן עשה שלמה חנוכה וכן אנשי כנ"ג ואף לימות המשיח וכו'
עכ"ל. והיינו שהא דמצוה להדיא בס' יחזקאל דאף לעתיד לבוא
בימות המשיח יחנכו המזבח בקרבנות וא"כ מבואר דנוהג לדורות
וצ"ב דעת הרמב"ם שכתב דחנוכת המזבח והמקדש היו מצוה
שאינה נוהגת לדורות.

אכן הרמב"ם עצמו ביאר שיתנו בזה פ"ב מהל' מעשה"ק ה"ד וז"ל:
כל שיעורי הנסכים האמורים בספר יחזקאל ומנין אותן הקרבנות
וכי' כולם מלואים הם ואינם נוהגין לדורות אלא הנביא צוה ופירש
כיצד יהיו מוקריבין המלואים עם חנוכת מזבח בימי המלך המשיח
כשיבנה בית המשיח. וכן קרבנות שהקריבו בימי עזרא הנביא
מהשבי מלואים הם ואין נוהגין לדורות. אבל דברים הנוהגים
לדורות - הם דברי תורה שפירשנו כמו שהעתיקו מפי משה רבינו -
אין להוסיף עליהם ולא לגרוע בע"ל. במבואר דהחנוכה שעשה אנשי
כנ"ג וכן לימות המשיח כל הוראת שעה ומהא גופא ששנתה
שיעור הקרבנות בתוכנות המזבח מאחת לחביתה מוכיח הרמב"ם
שאין זו מצוה הנוהגת לדורות, דאילו במצוות הנוהגות לדורות
"אין להוסיף עליהם ולא לגרוע". אמנם בדברי הרמב"ן במבואר דזה
שנשנתה השיעורים אינה ראייה, דגוף המצוה דחינוך נוהגת לדורות
ורק שיעורי הקרבנות נשנתו וצ"ב.

ונראה לדון בעיקר דין הבאת הקרבנות לחנוכת המזבח והמקדש.
דבפשוט עיקר המצוה היא מצות חינוך, לחנוך המזבח והמקדש,
אלא דאין מחנכין היינו ע"י הקרבנות. וכן נראה מדברי
הרמב"ן, דהא דנשנתה שיעור הקרבנות לא חשיב שנינו בגוף
המצוה, דעצם המצוה לעולם היא "מצות חינוך". ורק שיעור
הקרבנות שהדרך כיצד מחנכין נשנתה מחנוכה לחנוכה.

ובד' הרמב"ם נראה, דדין הקרבנות אינם רק היכי תימצוי בעלמא
שע"י מחנכין, אלא הוא דין "חיוב קרבן" והיינו שבזמן חנוכת

הג"ר א בריש הלכות חנוכה (סי' ע"ר ס"ב) מביא פסיקתא רבתי
הובא בילקוט מלכים (סי' קפ"ד) וז"ל "וכן אתה מוצא במלאכת
המשכן אמר ר' חנינא כו"ה בכסלו נגמרה מלאכת המשכן ועשה
מקופל עד אחד בניסן כמ"ש "באחד לחודש תקים את המשכן"
(שמות מ, ב) והיו ישראל ממלמלין על משה לומר למה לא הוקם
שיד שמא דופי אירע בו, והקב"ה חשב לערב שמחת המשכן בחודש
שנולד בו יצחק דכתיב "לושי ועשי עוגות" (בראשית יח, ג), ומעתה
הפסיד סכלו שנגמרה בו המלאכה, אמר הקב"ה עלי לשלם, מה
שילם לו הקב"ה חנוכת חמונא" ע"כ. וצריך ביאור מהו הענין
בהמתין בהקמת המשכן לחודש שנולד בו יצחק.¹

ונראה לומר, דהנה עיקר ענין המשכן הוא קרבת אלוהים, ע"י
הקרבנות שהם אשה ריח ניחוח לה', והנה היאך יכול אדם להגיע
לדרגת הקרבה הראויה שיהיו הקרבנות ריח ניחוח לה', לזה צריך
את הכח של יצחק אבינו ע"ה שהיה עולה תמימה בעקידה. חודש
שנולד בו יצחק אבינו ע"ה הוא הזמן מסוגל וראוי לבנין מקום
השראת שכנתו יתברך בישראל.²

הנה איתא במס' סופרים (פ"כ ה"ה) "שתה מוזה מימין ונר
חנוכה משמאל, לקיים מה שאמר מה יפית ומה נעמת (שה"ש ז,
ז), מה יפית במוזוה ומה נעמת בנר חנוכה" וצריך ביאור מהו היפוי
והנעמימות שמצינו דוקא במצוות אלו.

ונראה המשותף למוזוה ונר חנוכה הוא שבשתייהן נראית חביבות
השי"ת לכלל ישראל. לענין מוזה מצינו (ע"ז יא), בעת ששלח
הקיסר היילי' להחזיר את אונקלוס הגר, כשתפסוהו ויצאו מן הבית
הניח אונקלוס את ידו על המוזה ואמר להם מנהגו של עולם מלך
בשר דום יושב מבפנים ועבדיו משמרים אותו מבחוץ ואילו הקב"ה
עבדיו מבפנים והוא משמרם מבחוץ שנאמר "ה' ישמור צאתך ובואך
מעתה ועד עולם" (תהלים קכא, ח), וסוף דבר היה שהרומאים
התגירו מכח דברים אלו. והיינו שבוה יכירת אהבת הקב"ה לכלל
ישראל שהם מבפנים והוא מבחוץ דרך רחמי האב על הבן. וכמו
שאמרו חז"ל (ילקוט יתרו פיסקא ר"ד) על הפסוק "ואשא אתכם
על כנפי נשרים" (שמות יט, ד) כמו הנשר שלוקח את גוזליו בכנפיו
שיאנו מתירא מן העופות שהוא מעל כולם ואינו מתירא אלא מן
החץ ואומר "מוטב יכנס החץ בי ולא בבני" כך אמר הקב"ה מוטב
יכנס החץ בי ולא בבני, וזה רחמי האב העצומים על הבן שמפקיר
את מצבו בשביל בנו.

כן בנס חנוכה נודעה קרבת הקב"ה לישראל, ע"ד שכתב הרמב"ם
[סוף מניין המצוות הקצו שבתחילת ספר היד הזהוקה] בביאורו מדוע
אין במצוות שחידשו רבנן כגון נר חנוכה, קריאת המגילה והלל וכדו'
משום אסור בל תוסיף וז"ל "שהרי לא אמרו שהקב"ה צוה לעשות
עירוב או לקרות מגילה בעונתה, ואילו אמרו כן היו מוסיפים על
התורה, אלא כך אנו אומרים שהנביאים עם ב"ד תקנום וצוה לקרות
המגילה בעונתה כדי להזכיר שבחיו של הקב"ה ותשועות שעשה
לנו והיה קרוב לשועתינו כדי לברכו ולהללו, וכדי להודיע לדורות
הבאים שאתם מה שבחיתו בתורה ומי גוי גדול אשר לו א-להים
קרובים אליו כו' א-להינו בכל קראנו אליו". והיינו דמצות אלו
נועדו להודיע את קרבת א-להים שיש לכלל ישראל ולאמת את זה
במצאות החיים של כלל ישראל שאמת מה שהבטיחנו בתורה כי
מי גוי גדול וכו'.

והנה בענין נס פך השמן הקשו (פנ"י שבת כא; ועוד) שהרי קיי"ל
(פסחים עז), דטומאה הותרה בציבור, וא"כ היו יכולים להדליק
בשמן טמא ומדוע הוצרך הקב"ה לעשות להם שישולו להדליק
בשמן טהור וביאר הפנ"י וז"ל: דעיקר הנס לא נעשה אלא להודיע
להם חיבת המקום וכו' והואיל ואיתירחי לנו ניסא בעיקר הענין
שנגאלו גאולה שלימה מיד שונאיהם וכו' לכך נעשה להם ג"כ נס
זה בענין הנרות שהוא עדות לישראל שהשכינה שרויה בהם וכו'

1. א"ה לכאורה י"ל מאחר שיצחק אבינו היה הקרבן הראשון במקום
המקדש וע"ש העקידה נקרא לדורות "ויקרא אברהם וגו' אשר יאמר היום
בהר ה' יראה" ונתקדש המקום במעשה העקידה. וגם יצחק הוא עמוד
העבודה, וזוה ענין אף המיזבח הרומז למדת הגבורה של יצחק.
2. וישו ויבחר שיעקב השם "קרבן" הוא מלשון קרבה. ויש להוסיף,
דנהג לשון הרמב"ם בתחילת הל' בית הבחירה שצינו לעשות בית וכו'
להקריב בו קרבנות ולעלות אליו שלש פעמים בשנה", הרי שיש שני ענינים
במקדש.
ומלבד כ"ז המקדש עצמו עיקרו הוא הארון והכרובים ששם ניכרת ביותר
הברית והחיבה יתירה שבין קוב"ה וישראל כדאייתא בימא נ"ד ע"א "ראו
חיבתכם לפני המקום".

ארבעה חייבין להודות

...מי שהיה חבוש בבית האסורים ויצא

מתוך הספר החדש 'דורש לציון' מאת הג"ר שמעון הכהן ארנטרוי שליט"א
(ניתן להאזין לשיעור היומיו בשלוחה 1/2)

לרגל שחרור חלק מאחב"י השבויים - הבאנו כאן קיצור הלכות קרבן תודה

[הבאנו את ההלכות ללא מקורותיהן, והרוצה לעמוד על המקורות יעיין בספר 'דורש לציון' (ראה מודעה בנפרד)]
א. מי שהיה בסכנה וניצל ממנה כגון יורדי הים כשעלו ממנו, והולכי מדבריות שהגיעו לישבו, או חולה שנתפאר, או שהיה חבוש בבית האסורים ויצא - מביא קרבן תודה.

ב. קרבן תודה דינו כשלמים ובא בנדד או בנבדד, מן הבקר או מן הכבשים או מן העיזים, גדולים או קטנים.

לחמי תודה

ג. מביא עם הקרבן ארבעים לחמים, ככתוב: והקריב על זבח התודה חלות מצות וגו' על חלת לחם חמץ יקריב קרבנו על זבח תודת שלמים.

ד. הלחם הבא עם התודה יש בו ארבעה מינים, שלשה מהן מצה, והם: חלות, ריקין, ורבוכה. והרביעי חמץ. מביא מכל מין עשרה.

ה. לחמי תודה אין מתקדשין אלא בשחיטת הזבח, ואפייתו ע"י כל אדם בכל מקום ובכלי חול.

ו. מביא הלחמים עם הקרבן לעזרה ומקדשן, שאומר 'הרי אלו לתודת' ונתקדשו בקדושת דמים.

השחיטה והזריקה

ז. תודה קדושה כקדשים קלים, ושחיטתה בכל מקום בעזרה, ומקבל הכהן הדם ומוליכו למזבח וזורק שתי תמנות שהן ארבע, ושופך שריים ליםוד.

ח. כששוחט הזבח צריך לחשוב: לשם תודה, ולשם בעליו, ולשם ה', ולשם ריח, ולשם יחוח. בשעת השחיטה נתקדש הלחם קדושת הגוף.

ט. אחר הזריקה מפשיט העור וחותר הכרס ומוציא האמירון כמו בשלמים, ומפריש את השוק והזחה. י. א"צ שיהיו כל הלחמים בכלי אחד. מפריש לחם אחד מכל מין, דהיינו חלה, וריקין, רבוכה וחמץ, והוא הנקרא תרומת לחמי תודה.

מעשה התנופה

יא. נתון החלבים על ידי הבעלים, עליהם שתי הכליות ויותרת הכבד, עליהם החזה והשוק, ועליהם ארבעת הלחמים ו"לא שהיותה והכליות על החזה והשוק. הכהן נותן ידו תחת ידי הבעלים ומניף הכל: מולך ומעלה ומוריד.

יב. מקום התנופה במזרח.

יג. אחר התנופה מולך האמירון למזבח ומולחם ומקטרים, והחזה והשוק והלחם נאכל לכהנים.

זמן אכילתן

יד. אע"פ שהתודה קדשים קלים מכל מקום אינה נאכלת אלא ליום ולילה עד חצות, בין חלק הכהנים ובין חלק הבעלים.

הכשרים לאכילה

טו. החזה והשוק ותרומת לחמי תודה נאכלין לכהנים זכרים ונקבות, ושאר הבשר והלחם נאכל לבעלים, ונאכלים בכל ירושלים בין חלק כהנים ובין חלק בעלים שנאמר ואת חזה התנופה וגו' האכלו במקום טהור.

דיני עשיית לחמי תודה

א. לחמי תודה באים ארבעים חלות ויש בהן ארבעה מינים, שלשה מהן מצה והם חלות, ריקין, רבוכה, והרביעי חמץ, ומביא מכל מין עשרה.

ב. אם אפה רק ארבע חלות אחת מכל מין יצא, והוא שיפריש מהם חלה בעודו בצק לתרומת לחמי תודה לפי שאין מפרישין פרוסה.

מנין החלות

א. לחמי תודה באים ארבעים חלות ויש בהן ארבעה מינים, שלשה מהן מצה והם חלות, ריקין, רבוכה, והרביעי חמץ, ומביא מכל מין עשרה.

ב. אם אפה רק ארבע חלות אחת מכל מין יצא, והוא שיפריש מהם חלה בעודו בצק לתרומת לחמי תודה לפי שאין מפרישין פרוסה.

שיעור חלות והשמן

ג. לחמי תודה באים מעשרים עשרונים סולת, עשרה עשרונים לחמץ, ועשר עשרונים לג' מינים של מצה, נמצא שלחם חמץ בא כל אחד מעשרון, ושאר החלות כל אחד משליש עשרון.

ד. שיעור כל השמן הוא חצי לוג, מחצה ממנו שהוא רביעית הלוג הרבוכה, ושמינית הלוג לחלות ושמינית לריקין. בחלות חמץ אין נותנים שמן.

עשיית לחמי חמץ

ה. מביא מדה שיש בה עשרון ונותן לתוכה שאור מחומץ יפה, וממלא את המדה סולת ונותן מים ולש בפורשין עד שיחמץ, ואח"כ עורך ממנה חלה ואופה בתנור, וכן עושה בכל עשר החלות.

עשיית חלות מאפה תנור

ו. נותן שלש עשרונים ושליש סולת בכלי, ונותן בהם שמן בשיעור שמינית הלוג ובלולן, ומוסיף מים ולש, ומחלק לעשר חלקים ועורך מכל חלה אחת עבה ואופה אותה בתנור.

עשיית ומשיחת הריקין

ז. נותן שלשה עשרונים ושליש של סולת בכלי, ונותן בהם מים ולש, ומחלק לעשר חלקים, ועושה מכל חלק ריקין אחד גדול דק, ואופה אותן בתנור.

ח. אחר האפיה מושח כל ריקין בשמן בחלק אחד מעשרה של שמינית הלוג, ו"א שמושח על פני כולו, ו"א שמושח כמין כ"י יונית, [צורת כ"י יש מפרשים שהוא c, או u, ויש מפרשים שהוא x].

עשיית הרבוכה

ט. נותן שלשה עשרונים ושליש סולת בכלי, ונותן בהם מעט שמן ובלולן, ומוסיף מים ולש, ומחלק העיסה לעשר חלקים, וחולט אותם בתוך מים רותחים, ואח"כ מכניסם לתנור ואופה אותם מעט.

י. אחר האפיה מטגן במחבת בשאר השמן, ו"א שטגן בכלי עמוק הנקרא אילפס.

שיעור האפיה

יא. צריך שיהיו כל החלות אפויים עד שיקרמו פניהם, ושלא יהיו חוטין נמשכין בשעה שפורסה.

יב. ניתן לאפות את חלות החמץ וחלות המצה יחד בתנור אחד.

י"ב חֲשֵׁב יִצְלָמְנוּ אֲסִירֵי עֲנֵי יִבְרָלְךָ יִנְזַעְקוּ אֶל יְהוָה בְּצַר לָהֶם מִפִּי־קִדְמֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם יוֹצִיאֵם מִחֶשֶׁךְ יִצְלָמְנוּ וּמִקְרוֹתֵיהֶם יִנְתָּם: יוֹדֵי לִיחֵהוּ חִסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם: כִּי שִׁבְרַתְּ לַחֹת נַחֲשֵׁת וְגִרְיָם בְּרַגְלֵךְ גִּדְעָ:

חנוכת המזבח

ויסוד דין קידוש המזבח בבית עולמים
הג"ר אברהם חנוך שפיגל שליט"א

מציונו בדיני המזבח כמה חילוקים בין קודם שבאו לירושלים לאחר שבאו לשם.

א. כל הכלים שעשה משה השתמשו במקדש רק בהם, כדאייתא במנחות צט. (וארון לא עשו אחר, ועיין בזה במנח"ח), אולם במזבח החיצון שעשה משה לא השתמשו במקדש, ולא עו"ד אלא שנפסל מלהקריב עליו עול זבחים נט. (ד"ח אלא משה אומר קטן נחמ"ל).

ב. מזבח החיצון שבמקדש השתנה לגמרי במעשהו, מדות ארכו ורחבו השתנו הרבה מאד, ומזבח שבמשכן היה כלי נחושת חלול, ואף שהיו ממלאים אותו באדמה בשעת חנייתו, מ"מ עיקרו חלול היה. וכן בשילה, לא מביעי למ"ד בזבחים סא: שהיה מזבח שעשה משה, אלא אף ל"ד שהיה אבנים, הא מתרצינן דעתו כו' נתן דהיה נחושת ורק תוכו מלא אבנים, ע"ש. מה גם דמזבח של משה לא נפסל מלמשש בשילה. וכן היה שינוי בסובב כיסוד ובנקבי השיתין (בבית שני) שלא היה במזבח הזהב שעשה משה.

ג. מזבח החיצון שבמקדש השתנה בעיקר שמו, דמזבח של משה היה נקרא "כלי" כדאמרין בזבחים ס, ומזבח דבהמ"ק היה נקרא "בנין" כדאייתא שם ושם כז: דהאי רצפה ע"ש. ויתכן דמזבח של משה שהיה כלי נפסל מלהשתמש בו בבהמ"ק משום זה גופא דבמקדש בעינן בנין של אבנים דוקא.

ד. בענין מקום המזבח במקדש מציונו קפידא גדולה מאד על מקומו המדויק, ובענין לזה הוראת נביא כמבואר בזבחים סב. ובמב"ם פ"ב מבה"ב הל"א-ד ובפמ"ש למדות רפ"ג, וכל החרדה הזאת מציונו רק בבית עולמים ולא במשכן ובשילה, והגם שגם בהם נאמר מקום למזבח, אבל לא מציונו שמקומו היה מדויק ביותר כלשון הרמב"ם שם.

ולכאורה הביאור בחילוק האחרון (דבמקדש יש קפידא על מקום המזבח), דהנה במקדש היתה בחירה מיוחדת בפני עצמה למקום המזבח, כדכתיב בקרא (דה"א א כב,א) שאמר דוד: "וזה מזבח לעולה", וכמו שביאר בחדושי מרן ר"י הלוי במכתבים (עמוד פא), ומסבירא נראה, דמשום דאיכא בחירה מיוחדת למקום המזבח, זה מחייב גם שתהיה חלות קדושה מיוחדת על המקום המיועד למזבח, והיינו חלות קדושת מזבח, דהמקום גופו יתקדש בקדושת המזבח, דכל דהיכא דאיכא בחירה לעולם זה גורם ומחייב דע"י הקידוש יתקדש המקום גופו (כדחזינן הכי לענין קדושת העזרה בבית הבחירה, דמאחר שהיתה למקום בחירה עולמית, המקום גם נתקדש בקדושת מקום עולמית, ומשונה ליכא היתר במות אחר ירושלים כדתנן בזבחים ק"ב; והרחבנו בביאורו בקרא"א), וכיון דאיכא בחירה למקום המזבח, על כרחך דמקום המזבח גם מתקדש בקדושת המזבח.

ונראה עוד מסבירא, דקדושת מקום דמזבח אינה יוצאת לפועל אלא בהיות גם המזבח גופו קדוש בקדושת מקום, וטעמא, דבלא"ה אין שום נפקותא בקדושת המקום דמזבח, דהא גם בלא קדושה זו אית ליה קדושת מקום משום היותו בתוך העזרה (ואיסור הבמות איכא בלא"ה כיון דמקדש מיקרי והביאום לה'), ומה נאמר במאי ידאית ליה בחירה בפנ"ע, וקדושת מקום בפנ"ע, אלא ודאי דמשום בחירה זו נתחייב שאף המזבח גופו יהיה קדוש בקדושת מקום, ומש"כ חרדו חרדה גדולה שיהיה המזבח על מקומו בתכלית הדקדוק, כיון דאם לא יתקדש המזבח גופו בקדושת מקום, דיסוד הקדושה הוא ממקומה, ובבהמ"ק הוצרכנו שהמזבח גופו יתקדש בקדושת מקום, דזה גופא נאמר במאמר דוד "וזה מזבח לעולה", דבמזבח בית עולמים בעינן שגופו יהיה קדוש בקדושת מקום, ולא יהיה כמזבחות שהיו עד אותו זמן שלא היה אלא מונחים סתם ע"ג מקום שקבעה התורה, אלא במקדש בעינן שהמזבח גופו יהיה קדוש בקדושת מקום, ומש"כ נבחר מקום מיוחד לשבתו, ומשום כך מקפידין כל כך על מקומו.

וכדאיתנן להכי זכינן להבין טעם לב' חילוקים נוספים (הא' והג'), מובן היטב מדוע הוצרך המזבח בבית עולמים להיות בנין אבנים דוקא מחובר לאדמה, משום דמזבח דבית עולמים בעינן שיתקדש גופו בקדושת מקום, וקדושת מקום ליכא אלא בדבר המחובר לארץ בבנין וכמ"ש בחדושי רבנו חיים הלוי פ"א מבה"ב הל"י וז': "דלא חיילא קדושת מקדש רק במחובר לארץ, ומשום דקדושת מקדש היא קדושת מקום, וכדכתיב המקום אשר יבחר, שאינו רק בארץ ולא בטוטל ולא כו', א"כ ממילא דלייתא לקדושת מקדש כי אם כשהרצפה מחוברת, דחילי בה דין מקום, ע"ש. ומש"כ מזבח הנחושת דמשה נפסל משלמשש בבית עולמים, דבמקדש הוצרכנו שהמזבח יהיה מחובר לקרקע דוקא כדי שיתקדש גופו בקדושת מקום, וזה לא שייך במזבח של משה שהיה מטלטל, ומזבח של משה היה "כלי" בעצם החפצא, ובבית עולמים בעינן מזבח שיהיה "בנין", דהא בעינן שיהיה מחובר לקרקע כדי שיתקדש גופו בקדושת מקום, וזהו הטעם שנפסל מזבח של משה, וזהו הביאור בשינוי השם דעת בית עולמים נקרא כלי, ומבית עולמים נקרא בנין, (ויסוד הדברים הוא בביאור הסוגיא בזבחים ס. לדעת ר' יוסי דהיה קידוש לעזרה כדי להעמיד בה מזבח, והדברים ארוכים ואכ"מ).

ואם הדברים אמת, נמצא שכשבאו מלכי יון ושיקצו את אבני המזבח, וילפינן בעז" (נב) מקרא ד"באו בה פריצים וחללוה" דפקי לחולין משום שיקצו זה, נמצא דהחילול מהני גם להפקיע את קדושת המקום דחיללא על האבנים. וכשבנו מזבח חדש וחנכוהו, חלה על אבניו גם קדושת מקום מחודשת, ודו"ק.

חנוכת הבית - המשך

המזבח והמקדש יש חיוב מסוים של הבאת קרבנות והוא דין חיוב קרבן, אשר לפי"ז נמצא דהבאת הקרבן היא היא גוף המצוה, שחייבים להביא קרבנות בעת ההיא, וא"כ מהא שהביאו בכל פעם קרבנות בשיעור אחר מוכח שפיר שאין זו מצוה הנוהגת לדורות, דאילו היתה נהגת לדורות היה צריך לעולם אותו השיעור כמו שאר חייבי הקרבנות והמצוות שאינם משתנים לעולם.

ונראה דממקומו הוא מוכח, דהנה את כל דיני כלי המקדש מביא הר"מ בהלכות כלי המקדש, וכן את דיני ביהמ"ק מביא בהלכות בית הבחירה, וא"כ הנכון הי' דהנה דין חינוך המקדש להביאו בהלכות ביהמ"ק וכן את דין חינוך המזבח בהלכות כלי המקדש, וזאת הרמב"ם מביא הכל בהל' מעשה הקרבנות, ונראה מבוואר מזה כמ"ש, שהוא דין חיוב קרבן, והיינו שיש זמנים שחייבים להביא הקרבנות הללו דהיינו בזמן השלמת המקדש, דכשמשלימין הבית יש חיוב הבאת קרבנות והיינו כמ"ש.

העולה מזה ב' דרכים בגדר דיא דהבאת הקרבנות לחנוכת המזבח והמקדש, אם הקרבנות הם הכי תמיצי שע"י מחנכין שכ"ע ע"ד הרמב"ן, או דהוי דין חיוב קרבן כמ"ש לד' הרמב"ם.

והנה עה"פ סוף פרשת צו (ח, לג) "ומפתח אהל מועד לא תצאו שבעת ימים עד יום מלאת ימי מלואיכם" וגו' תירגם יונתן 'עד יום מישלם יומי אשלמותכון' ולכאורה 'אשלמותכון' הכוונה השלמת הבית, דימי השלמת בנין המשכן לזה הוא דקרינן "מילואים". אכן בתרגום אונקלוס שם תירגם 'עד יום משלם יומי קורבניכון', חזינן דלא קרינן דלא קרינן דלא קרינן דלא קרינן דלא קרינן דלא קרינן. וכן עה"פ לעיל (ז, לו) "זאת התורה לעולה ולמנחה וגו' ולמילואים" תירגם אונקלוס 'ולקורבניא' ובתרגום יונתן תירגם 'ולאשלמותא', חזינן דאולי לטעמיהו בהגדרת ענין המילואים.

ולפמ"ש נמצא דהרמב"ם ס"ל דהענין הוא חיוב הבאת קרבנות והיינו 'קורבניא' וכאונקלוס, וע"ד הרמב"ן הדין הוא עצם החנוכה והיינו 'אשלמותא' וכתרגומו יונתן. (ועל"ס ע' חידושי רבנו ברוך שמעון עמ"ז n-ח)

2

לכבוד מערכת קול מהיכל לבקשתכם הנני כותב בקצרה כמה דברים שמעתי מפי מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל בענייני אחרית הימים וגאולתן של ישראל.

הנה ידוע ומפורסם לכל גדלותו של מרן הגר"ח קניבסקי זצוק"ל בתורה עד שזכה לאותו תואר נכבד של "שר התורה", וכמו כן ידוע איך שרונה הקודש הופיע בבית מדרשו כפשוטו וכמשמעו, אולם מה שמחות ידוע היה גדול התייחסותו לגאולה וצפייה לישועה גדולה שאליה.

אמנם מרן הגר"ח היה האדם השלם שקיים כל התורה כולה בדקדוק הגמור וכל מאמר חז"ל היה נר לרגלו ומציאות חיה אותה שילב לתוך חינוך היום יומי. ונתקיים אצלו במלוא מובן המילה מה שאמר אליו הגבאי: "הבא במסילת היום (פרק טו) ו'ודבר זה ביארוהו בתנא ד"א אל, אמרו: כל חכם מישראל שיש בו דברי תורה לאמתו, ומתאנה על כבודו של הקב"ה, כל ימיו, ומתאוה ומיצר לכבוד ירושלים ולכבוד בית המקדש ולישועה שיתמצא בקרוב וליכניס גלויות, וזכה לרוח הקודש בדבריו וכו'".

ואציין כאן כמה דברים שזכיתי לשמוע מפי בעניינים הרמים האלו של צפייה לגאולה והעבודה לזה והיחס המיוחד שיש לזה בתקופה שאנו חיים בה כעת.

העלייה לישראל

והנה ידוע כמה עורר מרן הגר"ח זצוק"ל ענין העלייה לארץ ישראל, ובפשוטות היה טמון בענין הזה גדול זהירותו ודקדוקו של מרן הגר"ח לקיים כל מצוה, והרי העלייה לארץ ישראל היא היכא תימצא לקיים המצוה על ישוב ארץ ישראל וכן כל המצות התלויות בארץ. אולם היה עוד סיבה שמרן הגר"ח עמד ענין זה, והוא מפתח שיענה זה הוי הכשר לגאולה [שלב הראשון של קיבוץ גלויות] ודבר שמעכב בהתגלות המשיח' וכן מהני לזרז הגאולה:

נתקיים כל הסימנים של "קץ מגולה"

בעש"ק "קדושת תהיו" תשע"ד, זכיתי להיכנס אל הקודש פינמה, למרן שר התורה הגר"ח קניבסקי זצוק"ל, כדי ללשם את ברכתו והסכמתו לפני קץ מגולה בענייני אחרית הימים. מיד כשאמרתי לו שאני עומד להדפיס ספר על ענייני עקבתא דמשיחא - עוד לפני שמסרתי לו את תכריך כתבי, הוא אמר לי בזה הלשון, "איחר ווייסט אז מיר האלטין שוין ביי די קץ מגולה" [אתה יודע שאנחנו אוהבים כבר בתקופה של הקץ מגולה?]

הגר"ח ציטט את דברי היד רמ"ה בסנהדרין (צו). אחרי שהעתיק הרמ"ה את כל הסימנים לביאת המשיח וביארום, שוב כותב הרמ"ה וז"ל, "ותמה אני לפי סימניו הללו מפני מה אין כן דוד בא בדורנו זה". וכאן הביא הגר"ח את דברי ר' אלי לופיאנו, שאמר שאם הרמ"ה היה חי בדרך השלום, הוא היה מסכים שהסימנים התקיימו בפועל רק בתקופה הזו, לאחר הקמתה של 'מדינת ישראל'.

הגר"ח חידד והוסיף שלדעתו אם ר' אלי היה חי בדרך שלום, הוא היה מסכים שכל הסימנים כולם התממשו בדרך הזו, מכיון שהיום הכל כבר התרחש, אפילו הסימנים לקץ המגולה, שהרי היום יש גם 'קטגוריא בתלמידי חכמים'.

מה אמר ר' אלי לופיאנו, ומה הוסיף על דבריו הגר"ח?

היד רמ"ה התייחס לסימנים שהובאו במשנה בסוף סוכה וכן בגמרא בסנהדרין הנ"ל. הרמ"ה סבר שהסימנים כבר התממשו בפועל בזמנו מכיון שפע"כ כבר בשעתו היה אפשר לראות את התחלת כל הסימנים. אכן ר' אלי התכוון להגיד, שאם הרמ"ה היה חי בדרך שלום, הוא היה רואה איך שהסימנים התממשו אז בדרך שלום. (ובאמת, לאחר שחזרתי במיקור אצל הגר"ח, הרציתי את דבריו לפני מו"ה הגה"צ ר' מתייתר סלומון שליט"א. הוא הוסיף שאפשר היה למד בחרונו אצל ר' אלי, לפני למעלה משישים שנה, היה מרגלא בפומיה שראוי היה להדפיס את הסימנים שהובאו במשנה בסוכה על מודעות גדולות, ולחלוצ אותם ברובו של עיר. כך צביבור יראה בעצמו שחז"ל לפני אלפי שנים, גילו לנו בצורה ברורה וברורה בדיוק יאיר פני הדברים בזמננו. יש בדברים מסר חזק מאוד, אשר בכוחו לחזק קטני אמנה ולהפוך אותם למאמינים אמיתיים.)

אמנם, בנוסף לסימנים שהובאו במשנה בסוכה, ישנם עוד כמה סימנים שהובאו בגמרא בסנהדרין בדף הבא (צח), שהם סימנים לכך שהתקופה המכונה "קץ מגולה" כבר התחילה. הגר"ח אמר שהסימנים האלה עוד לא התרחשו בימי ר' אלי, אבל הם כבר התקיימו בדורותיו.

1. עיני בשליה (ריש מים) שבעות, שהעתיק מהמקובל הר"ר שלמה הלוי אלקבץ שבעת שלמדו בביל שבוועת בבית מדרשו של הב"י זכור לשמוע קול מפי השמים ומדבר בפי החסיד הבית יוסף, כתב בתו"ד ז"ל, חזר אומר: אשריכם בני, שובו אל לימודכם ואל תפסיקו רגע, ועל לארץ ישראל, כי לא כל העתים שוות, ואין מצוה להושיע ערב או במוטע, ועיניכם אל תחוס על כלים, כי טוב הארץ העליונה תאכלו, ואם תאבו ושמעם טוב הארץ היא תאכלו. לכן מהרו ועלו, כי אני המפניסת לכם ואני אפרנסכם, ואתם שלום ובתיכם שלום וכל אשר כלם שלום, ה' עוז לעמו יתן לו.

ולחן שם כשמדבר אודות הדיבור בביל שני של שבעות לאחר חצות, איתא שם בא"ד ז"ל, וזו הלאה ומעכו אותה וראו כי אתם שכורים ומתמדת העולם. הקצו שכורים, כי הנה יום בא ויסיר האדם את אלילי סכפו ומאודיו בהנאת העולם ואת אלילי זהבו חמדת הממון. ועלו לארץ ישראל, כי יש לאל ידכם, רק שאתם מוטבעים מבטח הטיט תבל ותבלין, והיוצא מכם נזוה אדם בראש.

ושב כתב הג"ח שלמה אלקבץ לחבריו בא"ד ז"ל, ופקחו עיניכם ממה שהובטח בקונטרס הזה במראה אחרונה, כי (נוצר) [זוכה] חסיד ואני לשבת בארץ והחברים, וכו'. לכן כן אחד יתן אל לבו, ועיניכם אל תחוס על כלים, ולא יעצם עיניכם חמדת העולם ויעיטו ויחבטו ויחבטו, כי כבר אמר (שיר השירים ב, יב) 'ועל הזמיר הגיע' - 'ולא כל העתים שוות', פקחו עיניכם, ואין לי פנאי להאריך בזה יותר, ולכי בווער בקרבי וכו'. לכן חוסו על כבוד יצויכם ותנו אליו כבוד, והזהרו פן נתחמלו חלילה, ואל שדי אתחנן, יתן בלבבכם לחוס על עצמכם, ויזכנו להתאמת מכם [על] אדמת הקודש לעובדו שכם אחד, אמן. כה דברי לשוני, אחיכם שלמה הלוי אלקוויץ. עד כאן לשון הכתב.

בדברתי מלך המשיח (לתלמיד הריב"א" במעלה התוס' - וכן הובא בספר מסעות ארץ ישראל לתלמיד הרמב"ן עמ' 98 בא"ד) ז"ל, על כי בינו המסכילים כי תחילת הגאולה כן הוא, עניני קיבוץ גלויות להתנדב לכל אחד מישראל איש ויחי נדבב לבו ללכת בארץ ישראל ולהתיישב בירושלים עיר הקודש ושאר מקומות של ארץ ישראל, [הנייה לנו על ידי כפי נאמן] הר הקודש שבנה, ולאחר שתיישבו בירושלים חכמים מד' רוחות וחסידים ויראי השם ויגלה משיח בניהם, וכו'. ואל יעלה כל דום לומר שגילה מלך המשיח על ארץ לא מטרחה. חס שלא לומר, כך, ואל ישנה אדם לומר שגילה בארץ ישראל בין הגוים, הטועה בזה הלא כל קליימה על לא לכבוד מלך המשיח. אלא דבר בורש שיהיה בארץ ישראל תושבי התורה והחסידים ואנשי המעשה מד' רוחות העולם, אחד מעיר ושנים ממשפחה, איש איש נשאו לבו ונצנצה בו רוח טהרה והכשר חיבת הקודש, ואחר כך יגלה בניהם מלך המשיח, והוא שנאמר (ידימה ג, יד) 'ולקחת אתכם [אחד] מעיר ושנים ממשפחה, והביאו] [הבאתם] אתכם ציון. ואשרינו אשר נתקיים מקרא זה כי רוח מרומם מתערה על הכתרים לעלות לציון, וכו'. וכן יהיה גלויות יד על ידי איש לפי נדבתו כי נקי יתנדבו הכתרים וכו'.

וכאשר ירבה הקהל בארץ ישראל ויתפללו בהר הקודש ותעל שוועתם השמימה, ויגלה מלך המשיח בניהם ויקבץ שאר נדחי גלויות, כי ישמעו ישראל לאמור נגלה מלך המשיח, ושמו נתחמך בן חושיאל מורע אפירי בן יוסף, וכו' עכ"ל.

2. ענין סוכה וירושלים לה"ה"ן ציון יאצלו בשם אביו הג"ח יצחק זאב ששטעם המשיח ר' אליעזר לנדא על בן ר' יעקב משה בנו של רבי אברהם בן אדמו"ר הגר"ח מוילנא זיע"א בשם רבנו הגר"ח זיע"א, שהיה דורש את הפסוק "שובה אלי ואשובה אליכם", שהקב"ה רוצה ששוב אליו, ואח"כ ישוב הוא כביכול אליו וירחמנו, וכדמסיים שם הכתוב "הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא" עכ"ל, ומהו הוא שנתעורר תלמידי הגר"ח למעשה לעלות לארצנו הקודש לאחר פטירת רבם כדי לקיים דבריו הנ"ל עת"ד.

וכעין זה בדברות תת"ס (א' אדר תש"פ ק"ב ע"ב) שבמאמר דברי הגמ' סוף תבות' "שלא לדחוק את קץ", וכתב וז"ל, מתיישבים אנחנו רק להזמין עצמינו להיות ראויים להגאל, אבל לא לעורר האהבה ולדחוק הקץ בכח וכו' עכ"ל, אכן כתב המחבר בדבריו וז"ל, ואומנם שבעה זו היתה על תנאי "אם תעוררו האהבה על שחתפני", אבל בזמן חפץ ורצון וגאולה או מצוה לעורר האהבה מלמטה, ואז הקב"ה יענהו מלמעלה עכ"ל, ומבואר דהגם שיש שבעה חמורה ואין לדחוק הקץ בכח, מ"מ "בזמן חפץ ורצון וגאולה או מצוה לעורר האהבה מלמטה" ורק "אז הקב"ה יענהו מלמעלה".

3. ושעטת שכתב מרן חפץ הדברים והגאולה אליו מצוה לעורר האהבה מלמטה" ורק "אז הקב"ה יענהו מלמעלה".

4. [תשע"ד]. "שור" שיעקר ענין זה הובא גם בגליון 'קול מהיכל' ניסן תשפ"ב מנכד רבנו הגאון רבי ישעי' כהן שליט"א ועוד ראיתי (מאמר שבועי מהג"ח קניבסקי שבתוכנו שליט"א - ספח תשפ"ב) שבמהלך בקיורו של מרן הג"ח משה שבתוכנו שליט"א אצל מרן הגר"ח קניבסקי זצוק"ל, ב"ב ניסן תשע"ד, אמר מרן שר התורה, "לפי הסימנים של הגמרא בכתובת המשיח צריך כבר לבא". ואז, מרן הגר"ח קניבסקי מארזן הספרים מראת כתובתו, והחל לקרוא את דברי הגמרא בדף ק"ב ע"ב, "אמר רבי יזרא אמר רבי רימיה בר אבא, דזר שבן דוד בא קטגוריא בתלמידי חכמים."

האם ארון הברית יוצא למלחמה?

מתוך הדברים שדוברו ב'בית המדרש' של קו' קול מהיכל' (שלוחה 2)

בירושלמי שקלים רפ"ו, וכן בסוטה פ"ח ה"ג: ר' יהודה בן לקיש אמר ב' ארונות היו מהלכין עם ישראל במדבר, אחד שהיתה התורה נתונה בתוכו ואחד שהיו שברי לוחו נתונים בתוכו. זה שהיתה התורה נתונה בתוכו היה מונח בהאל מעד ה"ד ואחר ברית ה' ומשה לא משו מקרב המחנה, וזה שהיו שברי לוחות נתונים בתוכו היה נכנס ויוצא עמהם. ורבנן אמרי ארון אחד היה ופעם א' יצא בימי עלי ונשבה, ע"ש. וכדברים הללו ברייתא דמלה"מ פ"ו. [ויעוין עוד בספרי ובספ"ז פ' בעלותך].

והעולה מדברי הירושלמי הללו שרק לר"י בן לקיש שסובר שהיו ב' ארונות היה אחד מהם יוצא - אותו ששברי לוחות מונחים בו. אבל ארון הברית אדון כל הארץ, אשר בו לוחות הברית השניות - לכו"ע אינו יוצא.

אולם ישנם בדברי חז"ל מקורות רבים בהם נראה שיטנו ארון אחד והוא יוצא למלחמה.

שהרי בב"ב יג. אמרו ששברי לוחות מונחים בארון, כלומר שיטנו ארון אחד.

ובסוטה מב. תנן בסתמא 'כי ה' א-להים ההולך עמכם - זה מחנה ארון'. ובהיות שמבואר בש"ס הישנו רק ארון אחד, א"כ אותו ארון הוא היוצא למלחמה.

ובגמ' שם ע"ב אמרו: 'וכל כך למה מפני שהשם וכל כינויו מונחין בארון, וכה"א וישלח אותם משה וגו' וכלי הקדש - זה ארון ולוחות שבו'. וכך דרשו בספרי.

ופשטי' דקרא בפ' בעלותך 'וְיָהּ בְּנִסְעֵי הָאָרוֹן וַיֵּאמֶר מֹשֶׁה קוֹמָה יְהוָה וְיָפְצוּ אֲיֹבָיִךְ וַיִּנְסוּ מִשְׁנָאֶיךָ מִפְּנֵיךְ, הולך על מלכות האויבים מפני הארון.

(ופשטי' דקרא בפ' שלח 'וארון ברית ה' ומשה לא משו מקרב המחנה, היינו שלא יצאו עמם, שלא מקובל בדרך מלחמות, ומוכח להיפך, שבד"כ הארון יוצא, ופירוש הירושלמי לדלעיל מחודש).

ובירמי' (ג, טו) וְהָיָה כִּי תִרְבּוּ וּפְרִיתֶם בְּאֶרֶץ בְּיָמֵים הָהֵמָּה נָאִם יְהוָה לֹא יֵאמְרוּ עוֹד אָרוֹן בְּרִית יְהוָה וְלֹא יַעֲלֶה עַל לֵב וְלֹא יִקְרָוּ בּוֹ וְלֹא יִפְקְדוּ וְלֹא יַעֲשֶׂה עוֹד, ופירוש בתרגום המפרשים שלא יצא למלחמה (כי לא יצאו למלחמות כלל), ומבואר שעד העת הדין הארון יצא.

וז"ל הרמב"ן בטה"ש ב' אה פירש את הנאמר בשופטים 'ועל בית יוסף גם בית אל וי' עמם' היינו העתידות לפני מלך המשיח, כמו שעשה פינחס במלחמת מדין וכאשר עשו בימי עלי וכו', והא-ל יזכנו לראות.

ובחינוך מ' צו: 'שכל זמן שיהיה לנו ארון יחיבין או לכל נסיר בדיו ממנו כדי שיוציאוהו בהם הלויים אם נצטרך להביאו ממקום למקום **בסביבת מלחמה** או מאיהו סיבה שתבא'.

במשך חכמה פ' אה פירש את הנאמר בשופטים 'ועל בית יוסף גם בית אל וי' עמם' היינו שארון הברית עמם כדי לכבוש את המקום, ולכן מצאנו אח"כ שבית אל נקראת לפני ה', ע"ש.

ובענין קושיית התוס' בעירובין סג: (שתירצו ע"פ שיטת הירושלמי הנ"ל), ועיון בהגהות היע"ב שם מה שביאר בכל הענין, ואכ"מ.

ואנו מקוים שממרה יתגלה אליו ארון הברית אדון כל הארץ, ונתקיים בנו "קום א-להים יצאו אֲיֹבָיִךְ וַיִּנְסוּ מִשְׁנָאֵיךָ מִפְּנֵיךְ: הַתְּהִיךְ עֲשׂוֹן בְּהִיטֵם דוֹנֵג מִפְּנֵי אֵשׁ יֵאָבְדוּ רְשָׁעִים מִפְּנֵי א-להים: וְצִדִיקִים יַעֲלֶצוּ יַעֲלֶצוּ לִפְנֵי א-להים וְיִשְׁעוּשׁוּ בְּשִׁמְחָה" בב"א.

מה הם באמת ההבדלים בין סימני 'קץ מגולה' לשאר הסימנים?

ר' ישראל אלי' וינטרויב זצ"ל מבאר את החילוק הגדול שבדבריו, על פי דברי הגאון מוילנא שכותב, שהגלות מלכות היריון, והגאולה ללידה. המשיח נקרא 'בב'ל', מכיון שיכולה להיות, כביכול, 'הפלה' במהלך 'היריון' של מלך המשיח. אמנם, לאחר שהגענו לתקופה של 'לידת המשיח', שוב אין לחשוש להפלה - היריון כבר הגיע לסיומו, והולד כבר ננער לצאת. הסימנים שנמנו במשנה בשליה וסוטה נחשבים 'סימני ההריון', ואילו סימני 'קץ מגולה' הם 'סימני הלידה'. כמו שיתכן שיהיה היריון אבל בסופו תהיה הפלה, כך גם יתכן שחלק מהסימנים שבמשנה בסוכה נממשו, ואף על פי כן הגאולה לא תגיע, מכיון שגם במהלך הגאולה יתכן שתהיה הפלה, וכנ"ל. אולם בניגוד לזה, סימני 'קץ מגולה' הם סימני החבלי לידה, וכשאנו אוחזים כבר בלידה שוב לא יתכן שתהיה הפלה. מאחר שכבר ראינו את התקיימותם של הסימנים האלה של 'קץ מגולה', אות היא שבדאי ביאת המשיח תתרחש בקרוב ממש.

מהם הסימנים של 'קץ מגולה'? הגמרא מונה כמה וכמה סימנים, וכעת נביא חלק מהם:

גדילת פירות בא"י - חלק מהמפרשים מבארים שהכוונה בדברים לחזרתם של כלל ישראל לארץ ישראל, אפילו לפני ביאת המשיח.

ביישוב הנוכחי בא"י נמצאים רוב היהודים היראים בעולם, וזהו בודאי קיום של הסימן הזה.

אין שלום לתלמידי חכמים - ישנם שני פירושים לסימן זה: הקטרוג - דהיינו, הרדיפה - של התלמידי חכמים על ידי גזירות קשות המוטלות עליהם, או, מצב שבו תלמידי חכמים מקטרגים - דהיינו, מתקוטטים - אלו על אלו.

למרבה הצער, שני הפירושים כבר הלקיימו בדורינו, כמו שאמר הגר"ח

כל זה נכלל בכוננת דברי גדול הדור, הגר"ח, כאשר הוא אמר שאנחנו כבר נמצאים בתקופה של 'קץ מגולה'.

אותות לקירוב הגאולה

המדרש זן בסימנים השונים להתקרבותה של ביאת המשיח. אחד מהסימנים הוא מגיפה. וז"ל המדרש:

"אמיתו מלך המשיח בא, וכו', ור' לוי אמר, שמוך לימות המשיח דבר גדול לא לעולם".

כאשר מגיפת הקורונה החלה להתפשט, מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א הפנה לדברי התוספתא: "אבל בטוחים אנו שאין המקום מביא מבול לעולם, וכו', רבי יוסי אומר, מבול של מים אין. אבל מבול של דבר לעובדי כוכבים לימות המשיח יש". אף על פי שבדרך כלל המובן של מבול הוא מבול של מים, המדרש הנ"ל מגדיר מבול כעונש על כלל העולם. ר' חיים הכיר שמגיפת הקורונה היא המבול של דבר הנזכר בתוספתא, שיתפרץ בעולם לפני ביאת המשיח.

כשפרצה המלחמה בין רוסיה לאוקריינא, ציין מרן הגר"ח לדברי המדרש (בראשית רבה מב), אם ראית מלכות ומתגרות אלו באלו צפה לרגלם של משיח. תידע שכן, שהרי בימי אברהם, על ידי שנתגרו המלכות אליו באלו באה הגאולה לאברהם ע"כ.

וכן לדברי הגמ' (מגילה יז), ומה ראו לומר גאולה בשביעית, אמר רבא, מתוך שעדיין ליגאל בשביעית, לפיכך קבעוה בשביעית, והאמר מר, בששית קולות, בשביעית מלחמות, במוצאי שביעית של דוד בא. מלחמה נמי אתחלתא דגאולה היא.

"משיח כבר נמצא"

והנה ידוע שביטא מרן הגר"ח כמה פעמים שמיח כבר נמצא [ואלא שלא נתגלה עדיין] אמנם המשך בעמ' הבא

- 4. פסיקתא רבתי א, ט
- 5. תענית פ"ב, יא
- 6. אמנם יעיון בדברי רבנו הרמב"ל (מאמר הגאולה) שהארץ ענין וישנם ב' שלבים בגאולה. פקידה וזכירה, ועיי"ש שכתב וז"ל, ועוד פעולה אחרת נמצא לפקידה, וזה נראה בפסוק בגאולת מצרים, שמיד אחר ידוע א-להים (שמות ב, כה), כתיב (שם ג, א) ומשה היה ויגעה, והבן היטב כי זמן הפקידה התחילה העטרה להבנות למשיח וכו', ובתוך הזמן בין הפקידה לזכירה אשר לו משפט הגאולה ליגאל ראו להתקן ולהיות נכון

למעשה, וכל כן יעלה בימין ההם במעלות גדולות עד אין קץ אשר יעטרוהו מלאכי המלכים עטרת כבוד, ולכן כתיב 'ומשה היה רועה' כי היה נתקן והולך עד שהגיע הזמן ועמד בחורב וקבל שם מצות הגאולה עכ"ל.

אמרו רבותינו במגילת תענית:

בימים הראשונים חנכת משה: "זאת חַנְּפַת הַמִּזְבֵּחַ" (במדבר ז, פד פח).

משלמה ואילך, חנוכת משה והנוכח, שנאמר: "כִּי חַנְּפַת הַמִּזְבֵּחַ [עֲשׂוּ] שְׁבַעַת יָמִים" (דה"ב ז ט). ושמונה משניטל בית הלבנון.

ולדורות חנוכת בית השמונאי, ולמה היא נוהגת לדורות?

אלא שעשאוהו בצער [או: בצאתם מצרה לרוחה], ואמרו בו הלל והוראה, והדליקו בו נרות במהרה -

לפי שנכנסו יונים בהיכל וטמאו כל הכלים ולא היה להם במה להדליק שמן, וכשגברה יד בית השמונאי הביאו שבעה שיפויד ברזל והיפסו בבעון והתחילו להדליק.

ולמה היא נוהגת להדליק שמונה?

אלא שסתרו המזבח ובנאוהו וכל שבעת הימים היו מתקנים בכלי שרת.

אמרה הברייתא: "ולדורות חנוכת בית השמונאי". כלומר, החנוכה שעשו בני חשמונאי נתייחדה בכך שאינה כמו חנוכות המשכן ושני המקדשים שלא עושים להם כל זכר, וכאן אנו משמרים את זכר הימים האלו לדורות.

וכמובן שהדבר צריך הסבר, מדוע יש לחוג לדורות את חזרת העבודה בבית שני?

ואכן, חז"ל שואלים זאת מיד: "ולמה היא נוהגת לדורות?" וביאור שאלתם: מה טעם וענין יש לחוג חג לזכר חנוכת בית המקדש, וביותר, שהרי לא מצינו חג לזכר חנוכת המשכן והמקדש, ובמה נשתנית חנוכה זו משאר החנוכות? ותרצו: "אלא, שעשאוהו בצער, ואמרו בו הלל והוראה".

פירוש לדבריהם: אין זה כחנוכת בית המקדש לכשעצמה בלבד, אלא יצאו אז מצרה לרווחה, ומתוך הצער הגיעו לחנוכה זו, ואמרו אז הלל והוראה (בשונה משאר חנוכות שאין בהם מקום להלל והודאה). ומפני חיובינו להודות ולהלל לשמו הגדול על הנסים שעשה עימנו ביציאתנו מצרה לרוחה מכל גזירות ורדיפות היוונים בכלל ואנטיוכוס בפרט וכו' (וכמו שבא לידי ביטוי בנוסח על הניסים שפנתה חנוכה זו משאר החנוכות לעשות לה זכרון, ולדורות יש לנו להודות ולהלל על הישועה שעשה ה' לנו.

וכך כתב ר"י מלוניל (שבת שם, הובא גם בנמוקי"י): "כל השמונה ימים (הם ימים טובים, ואע"פ שהנס היה רק ז' ימים, מפני) שלא נעשה נס כזה לישראל, שאילו פרעה לא גזר על המצות, ויון הרשעה גזרה, לפיכך האריכו אלו הימים כשיעור החג (-'סוכות'), שיהא ח' ימים להזכיר בהם הנס.

ואפילו לא היה נעשה להם נס בשמן, כמ"כ היו שמחים ומזכירין מעשה ניסים כשיעור יו"ט הארוך מכל המועדות, אך לא היו מדליקים נרות כלל, אלא מהללים ומרוממים כשאר מועדות, וכשנא ונכפל להם נס בשמן - הוסיפו להדליק הנרות להזכיר כפילת הנס".

ונראה דגם לדעת שאר הראשונים (תוס' רא"ש, מאירי, ועוד) שהקשו מדוע החג הוא ח' ימים בעוד שהנס בשמן היה רק ז' ימים, וביארו באופנים שונים, ודאי עיקר

1. נראה כי "בצער" הוא תיאור של המצב לפני התשועה, שהחנוכה הגיעה מתוך הצער (וכעין הא דאיתא בשבת יג: "שהיו מחביין את הצרות", ופירש"י: "מחביין את הצרות. שנגאלין מהן, והנס חביב עליהן להזכיר לשבחן של הקב"ה"), ולגי' כתי"א "שעשאוהו בצאתם מצרה לרוחה" הדבר מבואר עוד יותר.

הקביעות הימים טובים היא מחמת התשועה (וכמדומה דלית מאן דפליג ע"ז), אלא שבטעם שקבעו דוקא ח' ימים, פירשו ע"פ הגמ' שהוא משום שדלק השמן ח' ימים (וכה"א) של ר"י מלוניל. אמנם במגילת תענית נתנו טעם אחר לכך שהן ח' ימים - שבזמנו חנכו את הבית במשך שמונה ימים), ולכן הוקשה להם על מנין הימים?

לפי האמור, עצם תיקון החג הוא על הניצחון וההצלה ממלכות יון הרשעה שעמדה על ישראל לשכחם תורת ה' ולהעבירם מחוקי רצונו.

והטעם שנבחרו ימים אלו לציין את הדבר, הוא מפני שהחזרה למקדש היא נקודת הציון המרכזית בעניין ההולדה עם יון, שהרי לא באו היוונים להשמיד להרוג ולאבד, אלא על השמדת תרבותם של ישראל שהיא עבודת הא-להים, ובאו לשכחם ולהעבירם מן תורתו ומצוותיו, ועיקר המייצג של מלחמת תרבות זו הוא בשקצם את בית המקדש בגילוליהם ושיקוציהם, בטמאם את הטהרות, ובביטול העבודה, לכבוש את המלכה עימו בבית, ולקצר המצע מלהשתרע רח"ל.

ומחמת זה יצאו הכהנים בני חשמונאי למלחמה עימם לסלקם, בכדי שיכולו להחזיר ולחדש את עבודת המקדש ועבודת כל העם כולו בכל מקומות מושבותיהם. והעת שבה החזירו את העבודה אל המקדש זו נקודת הזמן המתאימה לסמל ולזכרון הישועה שעשה ה' לנו במלחמות אלו. וכפי שמסיים נוסח 'על הניסים': 'ואחר כך באו בניך לדבר ביתך, ופינו את היכלך וטהרו את מקדשך, והדליקו נרות בחצרות קדשך'.

2. וכך כתב רבי אליהו אבן חיים זצוק"ל (ראנ"ח) בספרו 'הנותן אמרי שפר' (דפס בפסד"מ תנ"ג) סוף פרשת וישב, ז"ל: "בענין קביעות חנוכה, מה העשוי מפני הפך של שמן הנמצא, יש לספק ספק צעום. והנה כי לפי זה שנתראה לכאורה כשומריהם שבמסכת שבת [פ"ב דף כא ב] שימי חנוכה קבעו מפני שטמאו הגוים הם כל שמן שבהיכל ולא נמצא אלא פ"א של שמן ונעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים, ולשנה אחרת קבעו שמונה ימים. ולפי זה יש לספק, שאחר שבאותו פ"ב כבר היה בו שמן כדי להדליק ממנו לילה א', נמצא שלא נעשה הנס אלא ז' ימים, וא"כ למה קבעו ח' ימים?

ואע"פ שאחר העיון נלע"ד שקביעות ימי חנוכה לא היה עקרו מפני נס הפך שאין לקבוע ימים טובים בחלל הוודאה מפני נס הנעשה באיזה ענין הפך הטבע, אלא כשהיה ענין הצלה מאיזו צרה, ועשרה ניסים היו נעשים בבית המקדש ולא קבעו בעבורם ימים טובים. אבל עיקר הקביעות היה מפני התשועה הנעשית להם בניצחון האויבים, ונוסח הודאת 'על הניסים' מוכחת על זה למדקדק בה. וכן נראה מדברי הגמרא שאמר 'נשים חייבות בנר חנוכה שאף הן היו באותו הנס', ופירש"י שהיו בכלל[ן] הסכנה.

ומפני התשועה - הצרכו לקבוע יום טוב בכל שנה ושנה. ומפני שעשה נס באותו הפך והדליקו ממנו ח' ימים - קבעו ח' ימים. והימים האלה נזכרים ונעשים כולם לזכר התשועה שנעשה להם. ואע"פ שבגמ' שם (כג.) אמרו שצריך לברך בכלל[ן] הימים 'שעשה ניסים' משום דנס כל יומא איתיה, מ"מ עיקר הקביעות לא היה אלא מפני התשועה אשר הגדיל ה' לעשות עמנו. ולפי הענין הזה אין מקום לשאלה כלל, כי א"א שלא לתקן יו"ט ליום א' שחננו בו, שהוא עקר זמן הישועה שמי חנוכה קבעו בעבורה.

מ"מ הדלקת הנרות בכל לילה נתקנו בעד הנס של שמן ולא היה ראוי לתקן הדלקת הנרות אלא ז' ימים, אע"פ שגם בזה יש לדחות... ועוד ש"ל שהכוונה בהדלקת נר ח' ימים - להודיע לבני האדם כי בפק הנמצא הדליקו ח' ימים, וא"א לפרסם ענין זה אלא בהדלקת ח' לילות." ע"ל

3. יש לדעת שמלחמות חשמונאים לא תמו עם טיהור וחנוכת בית המקדש, אלא המלחמה המשיכה וניטשה גם לאחמ"כ, ואדרבה היא היתה ביתר חזק ועז, והפילים המפורסמים הגיעו רק אחרי כן. כמבואר בספר 'מקבים' ונתקן ביוספיון, ע"ש [ואין ברצוני להיכנס לשאלת השעבוד והמלוכה באשר הדברים צריכים חקירה רבה בספרי דברי הימים]. ויש להבין אם כן מהי ההודאה על הניסים הנפלאות והמלחמות שנעשו בזמן הזה - מה היה במיוחד בזמן (ת-אריך) הזה, וז"ל.

המשך המכתב מעמוד קודם

בטבת שביעית תשפ"ב זכיתו ליכנס אל הקודש פנימה למרן שר התורה שליט"א [וזה היה פעם האחרון שזכיתו לקבל פניו בעלמא דהיין], וכתבתי לו כדלחלון: אציין כאן מה שראיתי בשפ"א (ר"ה יא): שכתב, "דפשיטא שבו דוד לחוד וגואלה לחוד", שהרי משה רבנו בא למצרים קודם הגאולה וכמו כן יוכל להיות בגאולה העתידה, וכן מבואר במדרשים מה גואל ראשון נגלה ונכסה כ"ן כן גואל אחרון כ"ן וממילא גם הא דאמרין זכו אחישנה והיום אם בקולו תשמעו הכל על ביאת הגואל, אבל הגאולה יהיה למר בניסן ולמר בתשרי כמ"ש עכ"ל, ולכא"ו דבריו היו סמוך לדברי רבנו שליט"א שמש"ח כבר נמצא. ועכ"פ מאחר שאנו חיים בתקופה נוראה, ורואים אנו מכל הסימנים שהוזכרו בחז"ל הקדושים וכל ריבוי הצרות רח"ל דהגאולה ממשמש ובא, וכן מוטו משמיה דרבנו שליט"א שמש"ח כבר נמצא, א"כ אולי ראוי לעורר כל בני ישראל לשפוך לבנו בתפלה ולצפות לישועה במיוחד בימים האלו כדי שזוכה לגאולה שלמה במהרה דיין.

מסרתי לרבנו שליט"א הדף הזה וקראה במתינות, ולזה השיב בקוצר אמרים כדרכו בקודש, "נכון".

חייבים אנו להזמין את משיח"

אחינו של מרן הגר"ח קנייבסקי, ר' ליפא ישראלזון, סיפר לי, שלאחרונה שאל את הגר"ח, "הדוד תמיד אומר שהמשיח מעבר לפינה, המשיח מסתובב ברחובות. אז למה אנחנו לא רואים אותו?" הגר"ח ענה לו, "משיחהו פעם הגיע לבית שלך בלי הזמנה; יתכן שיש אורח שעומד ליד הדלת, אבל אתה צריך להזמין אותו פנימה! אנחנו צריכים להתפלל שהמשיח יבוא!".

מה חובת עבודתנו כעת? - הוראת מרן הגר"ח בה

לאור התערבות השלטונות בתכני הלימודים במוסדות החינוך שלנו, האיומים מצד מדינות שונות והתגברות התופעות האנטישמיות במקומות מושבותינו, נשאל הגר"ח "מהי חובת עבודתנו בעת הזאת? האם כל העבודה היא רק להרבות תבונה או תפילה, או שראוי גם להשתדל אצל השלטונות?". הגר"ח ענה, "שלא לעשות עוד השתדלות, אלא להרבות בתפילה".

להתפלל על הגאולה - לא שניצל מהצרות

במשך הביקור אצל הגר"ח דלעיל, לאחר שאמר שתפקידנו בעת הזאת להתפלל, נשאל עוד: "מה צריך להיות התפילה כעת, האם ראוי להתפלל רק על סילוק הצרות, והיינו שמטרת התפילה לסלק כל צרה וצרה במיוחד, ולכל מקום ומקום במיוחד, או דמאחר שנראה מכל מצב העולם שכונת הקב"ה בכל זה לעוררנו להרגיש שאנו נמצאים עדיין בגלות, ולבקש לצאת מהגלות וכנ"ל, אם כן עיקר עבודתנו כעת היא רק להתפלל על הגאולה ולהתגלות מלכותו יתברך בציון?"

מרן הגר"ח ענה: "פשיטא שהתפילה צריכה להיות שזוכה לגאולה השלימה".

עד כאן כתבתי במסגרת זו, ויהי' שיהיו הדברים לתועלת לבני"י ועורר לבבם לבקש על גילוי מלכות שמים, מלכות בית דוד ובני דוד בהמ"ק בב"א

בברכה נאמנה לאוהבי ה' המחכים לבנין אריאל

ישראל משה סורוצקין

מח"ס 'קץ מגולה' (ב"ח), 'קץ הימים' (ד"ח), 'הגיע זמן גאולתכם',

'מאפילה לאורה', 'קץ הישועה'.

הרי להדיא דכבר בגאולה הראשונה משיח היה נמצא לפני עצם הגאולה, ויש תפקיד מיוחד לאותה התופעה שאז באותה התקופה יבנה יחידו של משיח ויעלה במדרגות גדולות, וכן תהיה גם לעתיד כעת בתקופת הגאולה שבין הפקידה להזכירה ימצא כבר המשיח ויבנה מדרגתו עד שיפיע בפועל, ועולה בכנה א' עם הג"ל.

וכבר הבאנו בב"ד, שכבר מבואר להדיא בדרשת מלך המשיח לתלמיד הריצב"א הג"ל עיקר ה' מילתא דיתכן שמש"ח יהיה נמצא כבר ועוד לא יגלה. והשוה לזה לשון הפסיקתא (קומי אורי) שנה שמלך המשיח "נגלה" בו. וע"ע בלשון הוה"ק (וירא קיט) בשיתין ושית יתגלי מלכא משיחא בארעא דגליל ע"כ.

7. ד"א דומה דודי לבני, א"ד, יצחק אמרו ישראל לפני הקב"ה, רבון העולמים את אמרת לנו את אתא לבנך חתלה, דומה דודי לבני, מה הצבי הזה נגלה וחזר ונכסה כן גואל הראשון נגלה ונכסה, ר' ברכיה בשם רבי לוי אמר, כגואל הראשון כן גואל האחרון, הגואל הראשון זה משה נגלה להם וחזר ונכסה מהם, כמה נכסה מהם, רבי תנחומא אמר שלשה חדשים הה"ד (שם שמות ה) ויפגעו את משה ואת אהרן וגו', אף גואל האחרון נגלה להם וחזר ונכסה מהם, כמה ירא נכסה מהם וכו', ע"כ (מדרש רבה נשא יא, ב) ע"ש.

8. חשוב להבהיר שנתנינו כאן הוא רק לבני גזירות וצרות מסוימות של הכלל בסוף הגלות, אשר כל תכליתן היא לעורר אותנו להתפלל על הגאולה.

אמנם, במקרים אחרים, ישנה כמו תמיד חובה על כל אחד בכל תחום שהוא לעסוק בהשתדלות לפי המצב והדרגה שלו, על פי דעת.

9. אמנם ראוי לצרף לזה, שכבר הורו כן שלש מגדולי הדורות, ובמיוחד למצב הזה של שעת מלחמה. בספר אורות אלים (לבעל הפלא יועץ שער המדרשים) ועיין דברי החת"ס בספר הזכרון, ובמנחת אלעזר (ח"ד תשובה ה).

מספר חדש! שימו לב

בסיעתא דשמיא מערכת 'קול מהיכל' עברה בימים אלו לקו חדש שמספרו

073-371-8680

מספר זה הינו קו ישיר המופעל ע"י המערכת המשוללת של 'קול הלשון'.

ניתן גם להאזין ולהוריד את שיעורי 'קול מהיכל' באמצעות המערכת הממוחשבת של 'קול הלשון' (ניתן לחפש בקלות - 'קול הלשון קול מהיכל'). שלוחות 2, 6 (בית המדרש ועדכוניים) - פעילות אך ורק דרך הטלפון הג"ל, ולא דרך המחשב.

בשם כל המאזינים אנו מודים למערכת 'קול הלשון' ולכל הטורחים בענין למען בית ה' א-להינו ולזיכוי הרבים שיבורכו במיטב הברכות מאת אדון הכל

הודעה משמחת

חדש!

שיעור יומי קצר ומעשי

בהלכות קדשים

מאת

הג"ר יוסף נסים כהן שליט"א

בשלוחה 1